

V. VŠEOBECNE ZROZUMITEĽNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

1. Názov zmeny navrhovanej činnosti

Farma Veľký Krtíš – zmena technológie chovu hydiny

2. Navrhovateľ

Babičkin dvor, a.s.

J. Kráľa 2661, 990 01 Veľký Krtíš

IČO: 45 538 557

3. Umiestnenie

Kraj: Banskobystrický

Okres: Veľký Krtíš

Obec: Veľký Krtíš

Katastrálne územie: Veľký Krtíš

Parcelné čísla: zoznam parcelných čísel súvisiacich so zmenou navrhovanej činnosti tvorí prílohu č. 3a.

Farma je situovaná juhozápadným smerom od mesta Veľký Krtíš, v areáli bývalého štátneho majetku. Vzdialenosť farmy od najbližšej obytnej zóny mesta je cca 300 metrov.

4. Údaje o zmene navrhovanej činnosti

Súčasný stav

Spoločnosť Babičkin dvor podniká v oblasti chovu nosných sliepok s produkciou vajec a za týmto účelom prevádzkuje na Slovensku viacero fariem.

Jednou z nich je farma vo Veľkom Krtíši, ktorá sa spája s chovom hydiny približne dvadsať rokov.

V súčasnosti sa na farme chová takmer 90 000 kusov nosníc, ktoré zabezpečujú produkciu približne 27 miliónov vajec ročne.

Chov nosníc sa vykonáva v troch chovných halách v členení podľa tabuľky č. 1.

Tabuľka č. 24: Členenie chovných hál

Označenie chovnej haly	Parcelné číslo	Počet chovných miest (ks)	Využitie hál
Hala 1	3025/16	2 750	nosnice, podstielkový chov
Hala 2	3025/15	36 600	nosnice, klietkový chov
Hala 3	3025/14 3025/131	48 640	nosnice, klietkový chov
		Spolu: 87 990	

Opis technického a technologického riešenia navrhovanej zmeny

Súčasný trend v oblasti chovu hydiny a produkcie vajec núti prevádzkovateľa pripravovať ďalšie zmeny s cieľom dosiahnuť vyšší podiel alternatívnych chovov, t.j. vo voliérach alebo na podstielke s produkciou "2" alebo "1" konzumných vajec.

Po vykonaných zmenách sa na farme vo Veľkom Krtíši budú využívať technológie, ako určuje EK (Európska komisia). Európska legislatíva stanovuje pravidlá pre tri alternatívne systémy chovu (bezklietkové), a to chov v hale, v hale s voľným výbehom a organický resp. biochov. Na farme vo Veľkom Krtíši sa budú využívať prvé dva systémy. Jednotlivé chovné systémy sú zákonom označené na každom vajci, a to na škrupine vajec a na obaloch vajec systémom kódov definovanom v nariadení Komisie č. 589/2008. Príslušné právne ustanovenia pre alternatívne systémy sú stanovené v niekoľkých právnych predpisoch Európskej únie.

Stručný popis plánovaných zmien:

Hala 1.

Pôvodná stavba zostane nezmenená, navrhovaná zmena spočíva v tom, že sa začne využívať celá plocha haly, pričom doteraz sa využívala len časť haly, nakoľko podnikateľský zámer navrhovateľa si nevyžadoval celú plochu.

V hale zostane podstielkový spôsob chovu tak ako v súčasnosti.

Súčasná zastavaná plocha haly: 1789,28 m² – ostáva nezmenená

Súčasná úžitková plocha pre chov v hale je v rozmedzí 839-1328 m² a zabezpečuje ustajňovaciu kapacitu nosníc v počte 7 ks/m².

Zmenená úžitková plocha chovu bude 1369,76 m², čo bude predstavovať ustajňovaciu kapacitu nosníc v počte do 9 ks/m².

Ďalšou zmenou je vybudovanie otvorov o rozmere šírka 1100mm x výška 400mm v počte 20 ks, ktoré budú slúžiť na prechod hydiny z haly do voľného výbehu.

Zmena technológie chovu bude teda spôsobená rozšírením plochy podstielkového chovu ako aj rozšírením technológie chovu o voľný výbeh, čím sa zvýši kapacita chovu na 11 614 kusov nosníc.

Hala 2.

Navrhovaná zmena rieši zmenu klietkového chovu na alternatívny systém chovu (chov vo voliére) s kapacitou haly maximálne 27 518 ks nosníc. Kapacita haly po vykonanej zmene bude maximálne 27 518 ks nosníc pri úžitkovej ploche 3064,20 m².

V hale sa plánujú nasledovné stavebné úpravy:

- nová podlaha z betónovej mazaniny v prevedení na hladko ako leštený betón
- vybúranie jestvujúceho podhľadu v priestore chovu – pozinkovaný trapézový plech
- výmena pôvodnej plechovej krytiny za sendvičové PUR strešné panely hr. 100mm
- úprava prestupov pre ventilátory
- výmena technológie chovu z jestvujúcej klietkovej na voliérovú technológiu
- zamurovanie niektorých jestvujúcich otvorov vo fasáde na prívod vzduchu
- opatrenie otvorov klapkami na prívod vzduchu regulované clonami
- zabudovanie odvetrávacích strešných ventilátorov nad strechu stavby ako súčasť technológie.

Alternatívny systém chovu v hale (vo voliére) je novodobý systému chovu nosníc s uplatňovaním dobrých životných podmienok zvierat. Nad podlahou (podstielka, rošty) sa nachádzajú tzv. úrovne

(etáže), na ktorých sliepky odpočívajú, krmia sa a pod. Podľa príslušných smerníc môžu byť pri tomto systéme využité maximálne štyri úrovne (tri úrovne a podlaha), ktoré musia byť od seba vzdialené minimálne 45 cm. Úroveň je tvorená kovovými roštmi. Cez rošty prepadáva trus na dopravníkový pás.

Výhodou alternatívneho systému chovu vo voliérach je možnosť väčšieho pohybu nosníc, čo spevňuje kosť a celkovú muskulatúru nosnice, znižuje lámavosť kostí, znižuje mechanický oter peria a umožňuje vykonávať prirodzené walferové správanie hydiny.

Technológiu tvoria voliéry pre sliepky, ktoré umožňujú voľný výbeh hydiny do priestoru medzi a pod batériami.

Hala 3.

Navrhovaná zmena rieši zmenu klietkového chovu na alternatívny systém chovu (chov vo voliére) s možnosťou výbehu nosníc do zimnej záhrady a následne do voľného výbehu.

Kapacita haly po vykonanej zmene bude maximálne 28 500 ks nosníc pri úžitkovej ploche 3436,50 m².

V hale sa plánujú nasledovné stavebné úpravy :

- nová podlaha z betónovej mazaniny v prevedení na hladko ako leštený betón
- prestrešenie stavby novým PZ plechom hr. 0,6mm s ponechaním pôvodných vrstiev strechy
- úprava prestupov pre ventilátory
- výmena technológie chovu z jestvujúcej klietkovej na voliérovú technológiu
- zamurovanie niektorých jestvujúcich otvorov vo fasáde na prívod vzduchu
- opatrenie otvorov klapkami na prívod vzduchu regulované clonami
- zabudovanie odvetrávacích strešných ventilátorov nad strechu stavby ako súčasť technológie
- vytvorenie priestoru pre zimnú záhradu o rozmere šírka 8,07m x dĺžka 97,70m s vybudovaním výpustných otvorov s klapkami o rozmere š. 1,20m x výška 0,45m s prechodom nad podlahou 0,15m o celkovom počte 50 ks. Zimná záhrada vznikne tak, že sa vnútorný priestor haly rozdelí pevnou priečkou na dve časti, v jednej bude voliérový chov a v druhej časti zimná záhrada
- vytvorenie výstupných otvorov s klapkami (50 ks) zo zimnej záhrady do voľného oploteného priestranstva resp. voľného výbehu.

Oplotený voľný výbeh pre haly 1. a 3.

Pre nosnice ustajnené v hale č. 1 a hale č. 3 sa plánuje vybudovať spoločný voľný výbeh.

Výbeh bude oplotený a bude slúžiť ako spoločný výbeh pre nosnice z haly 1 a haly 3.

Oplotenie voľného výbehu bude pozostávať z pozinkovaných železných stĺpov (dĺžka 2,2 m) osadených do zeme, na ktoré bude upnuté lesné pozinkované uzlové pletivo 1,8m vysoké. Súčasťou oplotenia budú 3 dvojkridlové brány a 2 jednokridlové brány slúžiace na prístup do výbehu pre obslužný personál a mechanizmy. Brány oplotenia sú navrhnuté ako krídlové z uzavretých oceľových pozinkovaných profilov osadené do železných stĺpikov.

Celková plocha výbehu: 175 572 m²

So žiadnymi ďalšími zmenami oproti súčasnému stavu sa neuvažuje. Priestory v časti pre personál budú vo všetkých halách vykurované elektrickými vykurovacími jednotkami.

Ostatná časť haly určená na chov hydiny nie je a ani nebude vykurovaná, teplota prostredia postačuje zo samotného chovu sliepok.

Tabuľka č. 15: Prehľad stavu nosníc a využitia hál po vykonaných zmenách

Označenie chovnej haly	Súčasný stav		Plánované zmeny	
	Počet chovných miest (ks)	Popis využitia haly	Počet chovných miest (ks)	Popis využitia haly
Hala 1	2 750	nosnice, podstielkový chov	11 614	podstielkový chov s výbehom
Hala 2	36 600	nosnice, klieťkový chov	27 518	alternatívny systém chovu (chov vo voliére)
Hala 3	48 640	nosnice, klieťkový chov	28 500	alternatívny systém chovu (chov vo voliére) s výbehom
celková kapacita:	87 990		67 632	

5. Údaje o výstupoch

Vyrobené produkty

Najvýznamnejším výstupom z prevádzky farmy je produkcia slepačích vajec, ktorá dosahuje približne 27 miliónov kusov vajec ročne. Po navrhovanej zmene dôjde k čiastočnému poklesu produkcie vajec na približne 20 miliónov kusov vajec ročne. Na farme sa budú produkovať iba vajcia podstielkové s výbehom s označením „1“ a podstielkové a voliérové vajcia s označením „2“.

Zdroje znečisťovania ovzdušia

Farma vo Veľkom Krtíši je veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia, kategorizovaným nasledovne:

6.12.1.c) Veľkočov hospodárskych zvierat s projektovaným počtom chovných miest hydiny viac ako 40 000 ks.

Hlavnými znečisťujúcimi látkami, ktoré sú na farme produkované, sú hlavne amoniak, dusík a fosfor – z chovného procesu, v podstatne menšej miere tuhé znečisťujúce látky vznikajúce pri príprave krmných zmesí v miešarni krmív a príležitostne vznikajú znečisťujúce látky zo spaľovania motorovej nafty v záložnom zdroji elektrickej energie – dieselagregáte (SO₂, NO_x, TZL, CO, TOC).

Navrhované zmeny v technológii chovu a v počte ustajnených nosníc predstavujú zmeny na existujúcom zdroji. Realizáciou zmien nedôjde ku zmene kategorizácie zdroja, ani k výraznejšej zmene charakteru vypúšťaných znečisťujúcich látok. Odstavením kotlov na tuhé palivo sa ukončí produkcia znečisťujúcich látok zo spaľovania dreva.

Odpadové vody

Prevádzkou farmy vznikajú priemyselné odpadové vody, splaškové odpadové vody a vody z povrchového odtoku.

Priemyselnou odpadovou vodou je voda zo sanitácie (čistenie hál).

Priemyselné odpadové vody a splaškové odpadové vody sú vedené kanalizačným potrubím do jednotlivých žúmp.

Voda z povrchového odtoku (voda zo zrážok zo striech a z vonkajších častí budov, ktorá nevsiakla do zeme) odteká nesústredene na príľahlý terén.

K priamemu vypúšťaniu odpadových vôd z prevádzky do povrchových alebo podzemných vôd nedochádza a nebude dochádzať ani po zmene navrhovanej činnosti.

Množstvo vyprodukovaných odpadových vôd ani ich charakter sa zmenou navrhovanej činnosti zásadne nemení.

Odpady

Objemovo najvýznamnejším odpadom je trus z chovu nosníc. Trus v hale s podstielkovým chovom ostáva na podstielke a vyváža sa raz ročne po ukončení turnusu.

Trus z hál s voliérovým chovom je dopravovaný pomocou dopravníkových pásov na vynášací pás, odkiaľ padá do oceľového kontajnera umiestneného na vybetónovanej ploche pri každej hale. Kontajner je priebežne vyvážený. Odber trusu je zabezpečený externou organizáciou. Podľa súčasnej platnej legislatívy sa na trus nevzťahuje legislatíva odpadového hospodárstva.

Ostatné odpady vznikajú len v malých množstvách, sú prechodne zhromažďované v zodpovedajúcich nádobách/kontajneroch oddelene podľa kategórií a druhov, pričom je vedená ich evidencia podľa vyhlášky MŽP SR č. 366/2015 Z. z.. Ročné množstvá odpadov, s ktorými sa v sledovanom období nakladalo, sú ohlasované príslušným úradom. Pri preprave nebezpečných odpadov sú vystavované sprievodné listy a je vedená evidencia o preprave v zmysle zákona.

Zhromaždiská sú riadne označené a nebezpečné odpady sú opatrené identifikačnými listami nebezpečného odpadu. Zhromaždené odpady sú priebežne, po dosiahnutí technicky a ekonomicky optimálneho množstva, odvážané oprávnenými organizáciami.

Uhynuté nosnice sú zhromažďované v uzatvárateľných na určenom a priebežne odovzdávané organizácii, ktorá vlastní potrebné oprávnenie na ich odber.

Zápach a iné výstupy

Zdrojom zápachu v prevádzke farmy je amoniak NH_3 , ktorý vzniká rozkladom hydínového trusu a následne uniká do ovzdušia.

Trus z haly s podstielkovým chovom sa hromadí priamo v hale a je pri ukončení turnusu chovu vyskladnený, naložený do veľkoobjemových kontajnerov a ihneď odvážaný zmluvnou firmou za účelom jeho využitia ako hnojiva. Trus z hál s voliérovým chovom je priebežne vysýpaný do kontajnerov a odvážaný zmluvnou firmou za účelom jeho využitia ako hnojiva. Tým je zabezpečená eliminácia zdroja pachu, ktorý sa môže v malej miere prejavovať v bezprostrednej blízkosti chovnej haly a v jej vnútri.

Tento systém bude zachovaný aj po realizácii navrhovanej zmeny v technológii chovu.

Vzhľadom na umiestnenie farmy v dostatočnej vzdialenosti od obytnej zóny je tento vplyv možné považovať za nevýznamný.

6. Vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľstva vrátane kumulatívnych a synergických

---

Vplyvy na obyvateľstvo

Zmena navrhovanej činnosti sa realizuje v areáli existujúcej farmy na chov nosníc, ktorá sa nachádza cca 300 m od trvalo obývaných objektov mesta Veľký Krtíš.

Zmena navrhovanej činnosti signifikantne neovplyvní hlukové ani emisno-imisné pomery v obytnej zóne obce Veľký Krtíš a nespôsobí zhoršenie životných podmienok obyvateľstva v porovnaní s jestvujúcim stavom.

Na farme sa nezaobchádza so škodlivými a nebezpečnými látkami a prípravkami v takom rozsahu, ktoré by mali negatívny vplyv na zdravotný stav obyvateľstva dotknutej obce. V rámci pracovného prostredia je potrebné, tak ako doteraz, dodržiavať príslušné všeobecne záväzne predpisy na ochranu zdravia.

Príspevok negatívneho vplyvu dopravy z dôvodu zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá.

Nepredpokladá sa ani zvýšené negatívne akustické pôsobenie dopravy navrhovanej činnosti na obyvateľstvo v súvislosti so zmenou navrhovanej činnosti.

Iné vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na obyvateľstvo a jeho zdravie sa nepredpokladajú.

Vzhľadom na charakter a rozsah a umiestnenie zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladajú jej negatívne vplyvy na obyvateľov dotknutej obce.

Nepriamym pozitívnym vplyvom je produkcia vajec, ktoré sú významnou zložkou potravy obyvateľstva.

Vplyvy na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu

Z dôvodu realizácie zmeny navrhovanej činnosti nedôjde k zmene ani závažnému ovplyvneniu klimatických pomerov v dotknutom území v porovnaní so súčasným stavom.

Navrhovaná činnosť je veľkým zdrojom znečisťovania ovzdušia (Kategória. 6.12.1.c) Veľkochov hospodárskych zvierat s projektovaným počtom chovných miest hydiny viac ako 40 000).

Zdrojom znečisťovania ovzdušia počas prevádzky navrhovanej činnosti je najmä produkcia amoniaku. Amoniak a jeho plynné zlúčeniny sa do ovzdušia dostávajú vetraním chovných hál a pri manipulácii a skladovaní hydinového trusu.

Prípravou krmív v miešarni sa do ovzdušia dostávajú tuhé znečisťujúce látky.

Občasným zdrojom znečisťovania ovzdušia je aj spaľovanie nafty v dieselaagregáte pri výpadku elektrickej energie alebo počas jeho testovania.

Dodržiavaním zavedených technologických postupov, nízko emisnej technológie pri ustajnení a kŕmení zvierat, skladovaní trusu, rešpektovaním príslušných noriem a realizáciou navrhovaných opatrení sa intenzita týchto vplyvov významne znižuje.

Spôsobom hospodárenia na farme vo veľkom Krtíši bol porovnaný s kritériami najlepšej dostupnej techniky (BAT - Referenčný dokument o najlepších dostupných technikách: Intenzívny chov hydiny a ošípaných). Výsledkom porovnania je súlad vo všetkých dôležitejších znakoch.

Zmena navrhovanej činnosti nebude mať vplyv na zmenu kategórie zdroja znečisťovania ovzdušia. Farma Veľký Krtíš bude aj naďalej klasifikovaná ako veľký zdroj znečisťovania ovzdušia.

Zdrojom hluku počas prevádzky sú stacionárne technologické zariadenia a doprava. Intenzita hluku počas prevádzky sa realizáciou zmeny navrhovanej činnosti oproti povolenému stavu nemení.

Vplyv na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu je vplyv dlhodobý. Z hľadiska vplyvu na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu je možné navrhovanú zmenu jednoznačne považovať za málo významný vplyv.

Vplyvy na povrchovú a podzemnú vodu

Vplyv na vodné pomery súvisí s potrebou pitnej vody na pitné, hygienické účely a prevádzkové účely a s produkciou odpadových vôd.

K priamemu vypúšťaniu odpadových vôd z prevádzky do povrchových alebo podzemných vôd nedochádza. Odpadové vody splaškové a priemyselné z čistenia hál sú zachytávané v žumpách a odvázané na likvidáciu externou organizáciou, vody z povrchového odtoku sú odvádzané vsakovaním na voľný terén.

Na farme sa nezaobchádza so znečisťujúcimi látkami v takom množstve, aby bolo možné ohroziť kvalitu podzemných a povrchových vôd dotknutého územia.

Množstvo vyprodukovaných odpadových vôd ani ich charakter sa zmenou navrhovanej činnosti zásadne nemení.

Celkovo je možné vplyv na podzemné a povrchové vody možno hodnotiť ako trvalý, lokálny, málo významný.

Realizáciou zmeny navrhovanej činnosti sa nepredpokladá závažné ovplyvnenie hydrologických ani hydrogeologických pomerov dotknutého územia ani negatívny vplyv na výšku hladiny, a smer prúdenia podzemnej vody, resp. výdatnosť vodných zdrojov.

Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na chránené územia

Navrhovaná činnosť nezasahuje priamo do žiadnych veľkoplošných ani maloplošných chránených území v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Rovnako územie nie je súčasťou navrhovaných chránených vtáčích území, území európskeho významu, území zaradených do Natury 2000.

Z pohľadu ochrany vôd územie nie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti. Realizáciou navrhovaných zmien sa nepredpokladajú negatívne vplyvy na chránené územia.

Územie, v ktorom sa činnosť navrhuje, sa nachádza v I. stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov v ktorom sa uplatňujú ustanovenia o všeobecnej ochrane prírody a krajiny.

Synergické a kumulatívne vplyvy - celkové hodnotenie vplyvov navrhovanej činnosti

Z predbežného hodnotenia jednotlivých vplyvov zmeny navrhovanej činnosti a z ich vzájomného spolupôsobenia vyplýva, že sa nepredpokladajú také vplyvy, ktoré by mali za následok významné zhoršenie stavu životného prostredia a zdravia obyvateľov v záujmovom území oproti súčasnému stavu, ktoré by bolo potrebné ďalej posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na základe výsledkov hodnotenia sa žiadne závažné negatívne vplyvy zmeny navrhovanej činnosti nepredpokladajú.